

Pražské groše Jana Lucemburského s pětistou růžicí v pozici rubního rozdělovacího znaménka

Jan Cihlár

Lukáš Richtera

Česká numismatická společnost - pobočka Pražské groše

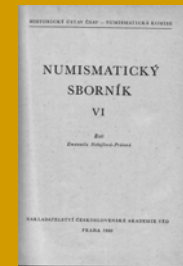
Iluminace z Gelnhausenov kodexu - prelom 14. a 15. stol., Státní okresní archiv Jihlava

Dosavadní zpracování typologie (a) chronologie PG JL

Josef Smolík: Pražské groše a jejich díly (1300 - 1547) Praha 1894 - doplnili K. Castelin a I. Pánek Praha 1971

Karel Castelin: O chronologii pražských grošů Jana Lucemburského Numismatický sborník 6, 1960

Jarmila Hásková: Pražské groše (1300 - 1526), České moravské a slezské mince 10. - 20. stol. Národní muzeum - Chaurova sbírka Praha 1991

Dagmar Vorlová: Hromadný nález pražských grošů z Hradce Králové Hradec Králové 2002

J. Hána : Úvahy o typologii a chronologii pražských grošů Jana Lucemburského

in : Numismatický sborník 22 - 2007

I. typ

„václavský“ lev

II. typ

vysoký robustní lev

III. typ

lev s menší zpravidla plnou hlavou

IV. typ

vysoký robustní lev s linkově stylizovanou hlavou

I. typ

II. typ

III. typ

obrázky převzaty z výše uvedené publikace J. Hány

Pětilistá růžice ?

Kytička ?

Castelin ani Smolík neznají ??

Chaurova sbírka č. 52, 55

Hradecký nález J6, 8, 11, 12, 16, 24

Pražské groše Jana Lucemburského s

- literatura
- soukromé sbírky
- muzejní sbírky a nálezové depoty
  - typologický rozbor
  - metrologie
  - četnost výskytu
  - zařazení do existujících typologií a chronologií

Typologie grošů JL s

I. typ

II. typ

III. typ

3 typy

6 variant - opisových

I. typ - I. a/1

rubní opis:

rubní značka - kruhová, Hána* 2a-c

I.

I.

I. typ - I. a/1

4 exempláře

č. 1

č. 3

č. 2

č. 4

II. typ - II. a/1

II. a/2

II. a/1

II. a/2

rubní opis:

rubní značka - kruhová, Hána* 2a-c

II.

I.

II. typ - II. a/1

8 exemplářů

č. 5

č. 9

č. 7

č. 10

II. typ - II. a/2

4 exempláře

č. 13

č. 15

č. 14

č. 16

III. typ - III. a/1

III. a/2

III. a/3

III. a/1

III. a/2

III. a/3

rubní opis:

III.

II.

bez rubní značky

III. typ - III. a/1

9 exemplářů

č. 19

č. 22

č. 20

č. 25

III. typ - III. a/2

1 exemplář

č. 26

III. typ - III. a/3

19 exemplářů

č. 34

č. 42

č. 36

č. 43

III. typ - varianta nelze

4 exempláře

č. 48

č. 49

III. a/1 plné tečky x kroužky ?

č. 17

č. 25

č. 20

III. a/1 = plné tečky   III. a/2 o ?

Vyřazené exempláře

Hradecký nález katalog J 16, groš č. J415
= Cn VIII./47

Hradecký nález katalog J 8, groš č. J 90
pětistá růžice ??? - spíše NE

Hradecký nález katalog J 6, groš č. J34
růžice ??? je-li pak = II. a/1

soukromá sb.
dle foto v.s. lev IV. typ a
= Cn VIII./47

Vyřazené exempláře

Hradecký nález katalog J 16, groš č. J415 = Cn VIII./47

Vyřazené exempláře

Hradecký nález katalog J 6, groš č. J34

růžice ??? pokud ano - pak = II. a/1

Vyřazené exempláře

Hradecký nález katalog J 8, groš č. J 90

pětistá růžice ??? - spíše NE

Vyřazené exempláře

soukromá sbírka - dle foto

v.s. lev IV. typ a

= Cn VIII./47

Katalog pražských grošů Jana Lucemburského s pětistou růžicí

I. #1 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE

•••GROSSI • PRAGENSIS

II. #1 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE
 #2 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE

•••GROSSI • PRAGENSIS

•••GROSSI • PRAGENSIS

III. #1 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE
 #2 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE
 #3 FLORENTINUS : PRAGUE
 + DEI : GRATIA • REX : BOHEMIE

•••GROSSI • PRAGENSIS

•••GROSSI • PRAGENSIS

•••GROSSI • PRAGENSIS

Tabulka depozit a metrologická data

Tab. č. 2. Tabulka metrologických parametrů a depozit

řada	prot. typ	max. prům. [mm]	hmotnost [g]	obsah Ag [%]	uložení
1	I v1				NM Praha záložní sbírka
2	I v1				soukromá sbírka 1
3	I v1				soukromá sbírka 2
4	I v1				soukromá sbírka 3
5	I v1	29,33	1,5011		NM Praha Chlávkova sít' 55 (nové 515,34726)
6	I v1	27,43	1,5093		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 33 (nové 51030)
7	I v1				soukromá sbírka 1 5
8	I v1				soukromá sbírka 2 3
9	I v1	25,21	1,5780	63,6	soukromá sbírka 3 3
10	I v1	27,22	1,5750	62,9	soukromá sbírka 4 1
11	I v1	29,43	1,5300		soukromá sbírka 5 3
12	I v1	30,17	1,6722	64,1	soukromá sbírka 6 5
13	I v1	27,43	1,5733		NM Praha Chlávkova sít' 515 (nové 515,34723)
14	I v1	27,84	1,5623		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51038)
15	I v1	27,85	1,5405		soukromá sbírka 7
16	I v1				soukromá sbírka 7
17	I v1	27,21	1,5737		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 32 (nové 51039)
18	I v1	29,17	1,5615		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 33 (nové 51030)
19	I v1				soukromá sbírka 2
20	I v1				soukromá sbírka 2
21	I v1	29,33	1,5690	61,8	soukromá sbírka 4 1
22	I v1	29,53	1,5710		soukromá sbírka 5 1
23	I v1	29,02	1,5800		soukromá sbírka 5 5
24	I v1	29,23	1,5830	63,9	soukromá sbírka 6 5
25	I v1				soukromá sbírka 8
26	I v1	29,17	1,464		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51039)
27	I v1	29,92	1,566		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51045)
28	I v1	29,02	1,568	61,4	hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51047)
29	I v1	29,93	1,444		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51048)
30	I v1	29,33	1,407		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51049)
31	I v1	29,02	1,275		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51050)
32	I v1	29,33	1,500	62,2	hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51051)
33	I v1	28,00	1,333		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51052)
34	I v1				soukromá sbírka 1
35	I v1				soukromá sbírka 2
36	I v1	27,63	1,510	65,5	soukromá sbírka 3
37	I v1				soukromá sbírka 4
38	I v1	29,33	1,550	64,6	soukromá sbírka 5
39	I v1	29,83	1,533	64,0	soukromá sbírka 6
40	I v1	29,33	1,368	7,33	soukromá sbírka 7
41	I v1	29,33	1,350		soukromá sbírka 8
42	I v1	12,40	11,833		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51053)
43	I v1				hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51054)
44	I v1				hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51055)
45	I v1	12,33	1,333	3,2	hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51056)
46	I v1	12,33	1,333		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51057)
47	I v1	12,33	1,333		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51058)
48	I v1	13,70	1,430		hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51059)
49	I v1				hradecký náleziš. katalog Vortova J.11 6 31 (nové 51060)

Metrologie - obsah Ag - hydrostatická metoda

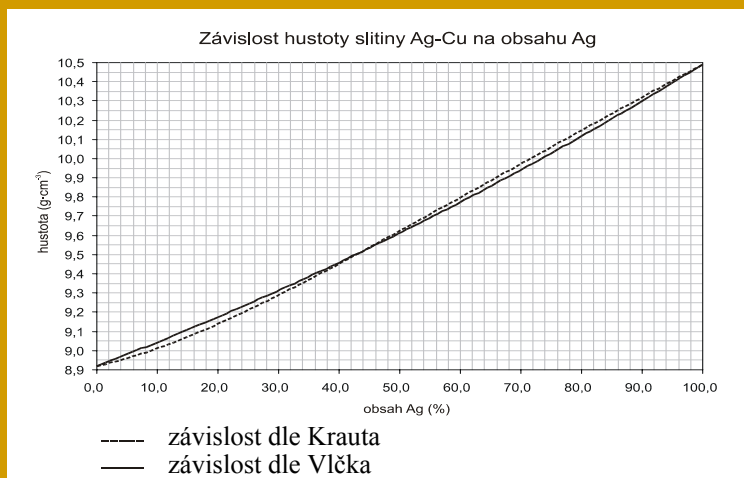
Vlček ¹

$$\rho = w_{\text{Ag}} \cdot \rho_{\text{Ag}} + (1 - w_{\text{Ag}}) \cdot \rho_{\text{Cu}} + w_{\text{Ag}} \cdot (1 - w_{\text{Ag}}) \cdot \gamma$$

Kraut ²

$$\rho = 8,96 \cdot w_{\text{Cu}} + 10,5 \cdot w_{\text{Ag}} - \left(1,2 \cdot 10^{-5} \cdot e^{0,02 \cdot w_{\text{Cu}}} \right) \cdot w_{\text{Cu}} \cdot w_{\text{Ag}}$$

Korekce na podmínky prostředí - teplota, tlak vzduchu, vlhkost vzduchu

Tab. č. 1. Zjištěná ryznost zkoumaných exemplářů grošů Jana Lucemburského s pětistou růžicí

číslo	typ	var.	Ag [%] ¹⁾	Ag [%] ²⁾	Ag [%] ³⁾	Δ [%] ⁵⁾	Ag [%] ⁴⁾	Δ [%] ⁶⁾	Δ [%] ⁷⁾
55	III	a/1	89,9	89,0	91,4	1,5	88,6	1,3	2,8
35	III	a/3	88,3	87,3	89,9	1,6	87,0	1,3	2,9
56	III	a/3	85,6	84,5	87,2	1,6	84,1	1,5	3,1
2	III	a/3	84,5	83,3	86,1	1,6	82,9	1,6	3,2
57	II	a/1	83,6	82,3	85,1	1,5	81,9	1,7	3,2
4	II	a/1	82,9	81,6	84,5	1,6	81,2	1,7	3,3
67	III	a/3	82,0	80,7	83,6	1,6	80,2	1,8	3,4
1	III	a/1	81,8	80,4	83,3	1,5	80,0	1,8	3,3
59	III	a/3	76,3	74,6	77,8	1,5	74,2	2,1	3,6
53	II	a/1	64,1	62,0	65,7	1,6	62,1	2,0	3,6

Četnost výskytu grošů s jejich typů a variant

I. typ - 8,2 %

II. typ - 24,5 %

III. typ - 67,3 %

„Hradecký nález“

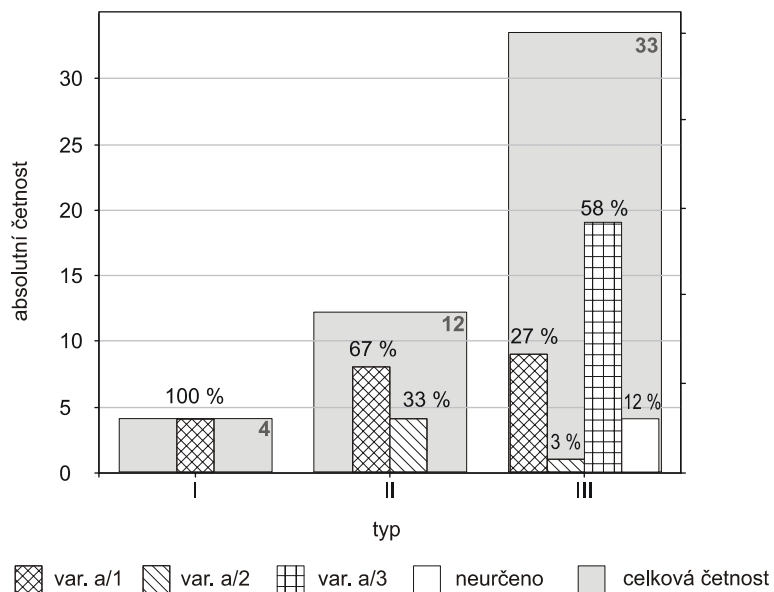
D. Vorlová Hromadný nález Pražských grošů z Hradce Králové:

Nález celkem 1611 mincí grošového období, který obsahoval 833 ks Pražských grošů Jana Lucemburského, z nichž 386 ks jednoznačně určitelných

...386 ks 2 ks II. typ - tj. 0,5%

11ks III. typ - tj. 2,8%

Absolutní a relativní četnosti výskytu jednotlivých typů a variant grošů Jana Lucemburského s pětistou růžicí

„Nález Janovice nad Úhlavou 1909“

kol. autorů Mincovní depoty v JZ Čechách II.svazek Plzeň 2004

Nález 150 pražských grošů Václava II., Jana Lucemburského a Karla IV.

50 grošů se dostalo do muzea v Klatovech -z toho 16 ks grošů Jana Lucemburského

...16 ks 1 ks III. typ - tj. 6,25%

Soukromé a muzejní sbírky

...232 ks 20 ks - tj. 8,6 %

Zařazení do existujících typologií ?

I.a/1 - Cn IV./24 - Sm. 17

II.a/1 - Cn IV./24 - Sm. 17 - Hás. 55

II.a/2 - Cn III. x Cn V. ? - Hás. 52

III.a/1-2 - Cn V.

III.a/3 - Cn III. (14-15 ?)

katalog „Hradeckého nálezu“:

J6 - vyřazen (příp. II. a/1)

J8 - vyřazen

J11 - 2 ks III. a/1 1 ks III. a/2

J12 - II. a/2

J16 - III. a/3

J24 - II. a/1

Skupina a číslo		Lie				Rub
		*IOHANNES:PRIMVS *DEI:GRATIA:REX:BOHEMIE				*+*CROSSI:PRACONTES
1311-1318	I.	1	•	•	•	•
		2	•	•	•	•
		3	•	•	•	•
		4	•	•	•	•
		5	•	•	•	•
		6	•	•	•	•
		7	•	•	•	•
		8	•	•	•	•
		9	•	•	•	•
		10	•	•	•	•
1318-1327	II.	11	•	•	•	•
		12	•	•	•	•
		13	•	•	•	•
		14	•	•	•	•
		15	•	•	•	•
		16	•	•	•	•
		17	•	•	•	•
		18	•	•	•	•
		19	•	•	•	•
		20	•	•	•	•
1327-1340	IV.	21	•	•	•	•
		22	•	•	•	•
		23	•	•	•	•
		24	•	•	•	•
		25	•	•	•	•
		26	•	•	•	•
		27	•	•	•	•
		28	•	•	•	•
		29	•	•	•	•
		30	•	•	•	•
1340-1346	VII.	31	•	•	•	•
		32	•	•	•	•
		33	•	•	•	•
		34	•	•	•	•
		35	•	•	•	•
		36	•	•	•	•
		37	•	•	•	•
		38	•	•	•	•
		39	•	•	•	•
		40	•	•	•	•
	VIII.	41	•	•	•	•
		42	•	•	•	•
		43	•	•	•	•
		44	•	•	•	•
		45	•	•	•	•
		46	•	•	•	•
		47	•	•	•	•
			•	•	•	•
			•	•	•	•
			•	•	•	•

III.a/3

I.a/1

II.a/1

III.a/1-2

**Děkujeme za vaši
pozornost**